

„Цар Шушумига“ след гастрола в Китай

Патриция Николова разговаря
с режисьора **Катя Петрова** и с драматурга **Константин Илиев**

„Цар Шушумига“ от Константин Илиев (режисьор Катя Петрова; сценография, кукли и костюми Рин Ямамура, Драматично-кукален театър „Константин Веаичков“, Пазарджик) е единственият български кукален спектакъл, поканен да участва на XXII световен конгрес на УНИМА в Китай (25.5.-3.6.2012) - най-големият международен форум на кукаленото изкуство. Представлението се завърна от Китай с две награди: за отаичен пластически спектакъл и за отаичен дизайн, получени в конкуренцията на 180 постановки от 60 държави.

С Катя Петрова

– Какви са непосредствените ви впечатления от фестивала в Китай?

– Смисълът на подобен проект е да представи световния куклен потенциал, но и да обсъди проблемите, свързани с настоящето и бъдещето на кукления театър. На фестивала участваха 101 спектакъла от 69 страни. Прави впечатление, че има изместване на фокуса в световния куклен театър. Ако досега Европа беше водеща, сега големия интерес е насочен към азиатския и латиноамериканския куклен театър, както е и в литературата.

– Можете ли да очертаете определени посоки и тенденции, демонстрирани на световния фестивал на кукленото изкуство в градовете Ченгду и Нанчонг?

– За съжаление не успяхме да видим много представления поради заетост, а и разстоянията в Ченгду са огромни (15-милионен град). Бяха формулирани две перспективи за развитие на кукления театър днес, които си заслужава да отбележа. Едната е да се модернизира технологията и другата е да се запазят традициите, които започват да изчезват в резултат на глобализацията. Жак Трлюдо, генерален секретар на УНИМА, сподели, че младото поколение, което е свикнало да сърфира в интернет, няма да се интересува от куклен театър, ако той не се трансформира. Така че предизвикателството към младите художници е да интегрират модерни технологии, като той отбележа, че много от тях работят вече в

тази посока. И това се вижда в част от спектаклите, които участват на конгреса. Кукления театър трябва да се развива чрез иновации, да отговаря на желанието на човек за нов смисъл и значение. Освен влиянието на модерните технологии се отбеляза, че поддържането на традиционните форми е другото предизвикателство за кукловодите. За съжаление, в големите семейни театри, откъдето тръгва професионалният куклен театър, родителите не желаят децата им да се занимават с куклено изкуство. Много е важно да се съхрани тази традиция. От това, което видях, най-силно впечатление ми направиха представленията, базирани на документални материали и реални събития; иновативните неща (преди всичко експерименти с формата, например имаше спектакъл, създаден почти изцяло със светлина); китайските спектакли, които използват модерни технологии и умело ги вплитат в представянето на иначе традиционните истории, които разказват. Гледах един техен спектакъл, който се развиваше на 5-6 плана, между които имаше кукли, 3D анимация... Беше пиришествство за окомото...

– Как ще коментирате представянето на спектакъла спрямо реакциите на китайската аудитория?

– Разбира се, не знаехме как ще ни приеме публиката, вълнувахме се... Изиграхме два спектакъла в Нанчонг пред студенти и възрастни, а също и един в Ченгду, пред деца и възрастни. Зрителите реагираха на смисъла, на визията, на акцентите в различна степен.

– А различията?

– Нашият спектакъл беше коренно различен от всички останали и може би затова беше приет много добре. Предполагам, че за това трупата беше избрана да участва в откриването и закриването на конгреса, в специализираната изложба имаше снимки от спектакъла, а снимки на куклите, създадени от Рин Ямамура, можеха да се видят къде ли не – по билбордове, фасади и др.

- Освен наградите, които получихте за цялостното си представяне, каква беше реценцията на спектакъла в китайските медии?

- Ще цитирам част от статия във в. „Нанчонг дейли“ от 30 май: „Публиката отвреме-навреме крещеше от възхита. Спектакълът беше наистина модерен. Използваните материали са познати, но в тях са вкарани нови идеи. Героите, дизайнът, музиката бяха като един сън. Студентите истински харесаха този спектакъл. Те твърдят, че се чувстват като героите от историята...“

С Константин Илиев

- Какво е впечатлението ви от световния фестивал, проведен се в Китай паралелно с XXI световен конгрес на УНИМА тази година?

- Който е гледал по телевизията откриването и закриването на Олимпиадата в Пекин преди пет години, може да има представа какви са впечатленията ми. И на този празник – блясък, светлини, цветове, техника. Китайците бяха положили много усилия да направят пишно украсена рамка на празника, като включат повечето гостуващи трупи. За това, което е оградявала рамката, нямам цялостни впечатления, защото малко чужди спектакли успяхме да видим.

- Китайската публиката реагираше ли на същите места, които имат отзвук и при българските зрители, или забелязахте конкретни разлики?

В Кумаи

- Когато в залата има хиляда зрители от предучилищна до старческа възраст, би било много самонадеяно да се прави опит за анализ на възприемането. Най-малките деца вероятно са възприемали само зрелищната страна на спектакъла, колеги обаче (примерно от израелската трупа) го коментираха по начин, напълно отговарящ на намеренията ни.

- В рамките на фестивала „Цар Шушумига“ е изигран три пъти на две различни сцени. Намираме ли разлики в представянето му в Ченгду и в Нанчонг? Какви по-конкретно бяха реакциите на публиката?

- Реакциите бяха различни, защото и публиката беше различна. Най-смислено и с най-много спонтанни реакции и аплодисменти беше едното от предс-

тавленията в Нанчонг. Седемстотин зрители, по-голямата част от тях студенти, които очевидно доста добре разчетеха английския от субтитрите и много добре разбраха за какво става въпрос.

– В какви моменти публиката реагираше спонтанно?

– Публиката реагираше примерно на сцени като тази със Жабата-секретарка по същия начин, както в България. Фразата „Елате утре“ изглежда е на въоръжение при всички бюрократи по света. За открито

политическите моменти ми е трудно да съдя. На тях и при нашата публика не винаги има видими реакции. Мълчанието не значи липса на контакт със сцената. Особено когато тя се опитва да накара зрителя не само да се смее, но и да мисли.

– Изненада ли са наградите, които получи спектакълът?

– По принцип съм против състезанията в изкуството. Но ако се изненадваш, че те награждават, по-добре не тръгвай. ■

Наградите „Сивина 2012“

Силвия Христова

От години кукленото съсловие страда мълчаливо от липсата на престижни отличия на собствен терен. Наградата „Икар“ на САБ се връчва единствено като отбелязване на общи постижения в кукленото изкуство. Отделни призове за актьорско майсторство, сценография, режисура и т.н. нашият куклен театър няма.

Тази несправедливост прекъсва трагичен инцидент – нелепата смърт на актрисата Сивина Сивинова става причината нашите кукленици да учредят едноименна награда за актьорско майсторство. От 2010 г. АКТ-УНИМА, България всяка година присъжда статуетка и парична премия на дебютиращ на куклена сцена млад актьор. Този проникновен жест е наистина искрен израз на почит и преклонение пред творчеството на цялото талантливо актьорско семейство Сивинови – Иван, Ваня, Нина и Сивина, трима от които за съжаление не са вече между нас.

Сумата за наградата се осигурява от фонд, сформирани на доброволни начала от режисьорите към колегията, в сътрудничество със Съюза на артистите в България – Петър Пашов, Кириакос Аргиропулос, Славчо Маленов, Веселин Бойдев, Съби Събев, Христина Арсенова, Валентин Владимиров. Статуетката е инспирирана от емблематичната за трупата на семейство Сивинови миниатюра „Метаморфози“ и е изработена от Васко Бърдаров.

Първият носител на награда-

та „Сивина“ е актьорът Живко Джуранов за ролята си на Малкият принц в едноименния спектакъл на ДКТ-Пловдив. През 2011 г. „Сивина“ отива в ръцете на Калоян Георгиев за ролята му в „Комедия аха-аха дел'арте“ в ДКТ-Стара Загора.

След двегодишна мъжка доминация на церемониите, тази година триумфират изцяло женски номинации. „Сивина“ е присъдена на младата актриса от ДКТ-Стара Загора Ваня Камянска за ролята ѝ на Малката самовила в едноименния спектакъл на ДКТ-Стара Загора. Подгласничка в надпреварата беше Милена Миланова за моноспектакъла си за възрастни „Нукутин“ („Ателие 313“).

И тази година церемонията по традиция се провежда на 21 март – Световен ден на кукления театър. Не пропуснаха двойния празник колеги и приятели от почти всички театри в страната – ДКТ-Стара Загора, ДКТ-Бургас, ДКТ-Пловдив, ДКТ-Варна, ДКТ-Видин, както и много студенти и преподаватели от НАТФИЗ „Кр. Сарафов“. Единствено можем да пожелаем наградата „Сивина“ да си извоюва по-голям престиж и гласност и да надскочи иначе благородния си порив и да се наложи като значимо събитие в живота на кукленото ни общество.

Ваня Камянска: „Тази награда наистина ме изненада, не очаквах аз да я спечеля, защото беше присъдена миналата година на наш актьор. Ще се постарая това дове-

рие, което са ми гласували, да го оправдая, даже да го награда през годините, а аз се навявам много години да се занимавам с тази професия, защото много обичам това, което правя. Според мен има много, много талантливи актьори, които мечтаят да се изявят, но нямат възможност и е много важно да имаш късмет и да срещнеш хората, които да ти дадат шанс. Наградата „Сивина“ привлича прожекторите към младите лица на кукления театър и в този смисъл съм благодарна за тази изключително красива статуетка. Ще пропусна практичния момент, че и като парична награда е стимулираща“.

Милена Миланова: „Не се чувствам като губеща и всъщност много се радвам, че съществува такава награда, че има такава инициатива въобще – младите актьори да бъдат насърчени по някакъв начин. Смятам, че това е изключително необходимо, защото усещам, че прекосяваме някакъв странен период в българската култура и младият човек не се чувства на мястото си в България. Ние, младите актьори, просто се чудим къде е то. Текстът на моя спектакъл ми е много любим, като самият спектакъл беше създаден докато учех драматично майсторство във Франция. И толкова ми липсваше куклата, кукленото изкуство, че в мен се породило огромното желание да го направя. Така че моят призив е: „Гледайте „Нукутин“ в „Ателие 313“! ■